

ปัญหาการส่งออกชายแดนไทย กรณีศึกษา: การส่งออกระหว่างประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

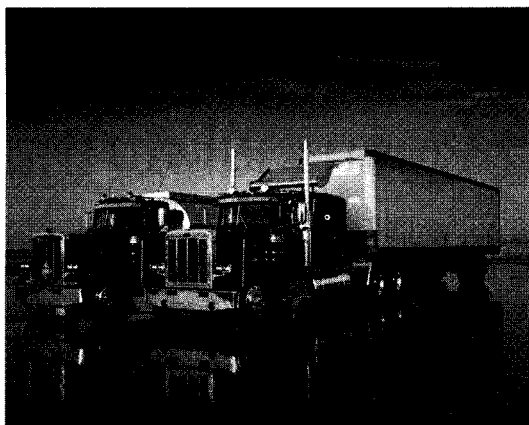
Export Problems in Thai Border Area Case Study: Export between Thailand and The Lao People Democratic Republic

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและแนวโน้มการส่งออกชายแดนไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นการวิจัยโดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Survey Research) จากประชากร 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหารหรือตัวแทนของสถานประกอบการที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับการส่งออกไปยังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกไปยังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลจากการวิจัยพบว่า ปัญหาการส่งออกอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยปัญหาที่พบในระดับมาก ได้แก่ นโยบายและมาตรการของฝ่ายรัฐบาลไทยประกอบด้วย ความยุ่งยาก ซับซ้อนของกฎระเบียบต่างๆ และความล่าช้าในการคืนภาษีส่งออก ส่วนของนโยบายและมาตรการของฝ่ายรัฐบาล สปป.ลาว ประกอบด้วย นโยบายการค้า

ที่ไม่ชัดเจน ความไม่แน่นอนของกฎระเบียบ ขั้นตอนด้านศุลกากรยุ่งยากและล่าช้า ขั้นตอนการนำสินค้าเข้ายุ่งยาก มาตรการการตรวจสินค้านำเข้ายุ่งยากและซับซ้อน วิธีการขนถ่ายสินค้าของรถบรรทุกสินค้าต่างจากไทย อัตราภาษีสินค้าผ่านด่านศุลกากรสูงเกินไป หน่วยงานรับผิดชอบด้านการค้าชายแดนยังไม่เพียงพอ และเจ้าหน้าที่ชายแดนกับส่วนกลางไม่ประสานงานกัน

ปัจจัยที่เป็นปัญหาในระดับปานกลางคือ ปัญหาด้านการค้า การขนส่งและโทรคมนาคม การเงิน และนโยบายและมาตรการของรัฐบาลไทยในบางปัจจัยประกอบด้วย รัฐบาลไทยขาดการประสานงานกับ สปป.ลาว ขั้นตอนด้านศุลกากรยุ่งยากและล่าช้า ขั้นตอนการส่งสินค้าออกยุ่งยาก อัตราภาษีสินค้าผ่านด่านศุลกากรสูงเกินไป หน่วยงานรับผิดชอบด้านการค้าชายแดนยังไม่เพียงพอ และเจ้าหน้าที่ชายแดนกับส่วนกลางไม่ประสานงานกัน

แนวโน้มการส่งออกของไทยไปยัง สปป.ลาว ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามีแนวโน้มเท่าเดิม แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ามีแนวโน้มดีขึ้น โดยประชากรทั้งสองกลุ่มมีความเห็นว่าการแข่งขันในการแข่งขันของสินค้าไทยดีกว่าประเทศคู่แข่งอื่นๆ สินค้าของไทยมีจุดเด่นในด้านคุณภาพ และจุดอ่อนของสินค้าส่งออกของไทยคือการปลอมปนสินค้า ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การส่งออกของไทยไปยัง สปป.ลาว คือการมีคู่แข่งทางด้านการค้า อาทิ จีน และเวียดนาม เป็นต้น

ผลจากการวิจัยสามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการส่งออกชายแดนไทย - สปป.ลาว คือ ควรจัดให้มีการสนับสนุนด้านการค้าอย่างจริงจัง โดยมีการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลและเอกชนของทั้งไทยและ สปป.ลาว ในการแก้ไข ปัญหาต่างๆ ให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้หน่วยงานระดับท้องถิ่นมีบทบาทที่จะรับผิดชอบดูแลการค้าชายแดน จัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ระหว่างกัน ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยน พบปะพูดคุยและเยี่ยมเยียนกันในทุกระดับเพื่อกระชับความสัมพันธ์ รวมทั้งควรจัดให้หน่วยงานของรัฐบาลในการทำหน้าที่ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และสนับสนุนนักธุรกิจและนักลงทุนไทยในการส่งออกหรือในการเข้าไปทำธุรกิจในประเทศเพื่อนบ้าน

นักธุรกิจเองควรมีมาตรการในการสร้างและปลูกฝังจิตสำนึกให้มีความสุจริตในการประกอบธุรกิจ

โดยไม่ทำการปลอมปนสินค้าอันจะก่อให้เกิดผลเสียโดยภาพรวม ส่งเสริมให้นักธุรกิจของไทยรักษา ระดับคุณภาพของสินค้าที่เป็นจุดแข็งและปรับปรุงจุดอ่อนในด้านอื่นๆ เช่นการแข่งขันด้านราคากับประเทศเพื่อนบ้าน ส่งเสริมให้มีช่องทางการจัดจำหน่ายที่สามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้เพื่อเป็นการขยายตลาด และส่งเสริมการใช้สื่อโฆษณาใน สปป.ลาว ให้มากยิ่งขึ้นเนื่องจากไทยได้เปรียบทางด้านภาษาที่สามารถสื่อสารกับประชาชนของ สปป.ลาว ได้

Abstract

This research was conducted in order to study export problems and export trend, Thai border area. The research methodology was based on field survey research by collecting data from 2 populations, export business administrators on his/her acting and government officers and specialists in Lao's export in Nong khai Province. The result of the study has shown that exporting problems from Thai's border to the Lao PDR ranged between medium to high level. Factors that are in the high level problems are policy and measure of Thai's government which are difficulty and complication of rules and delay of export tax redemption. Furthermore, problems that are in high level caused by policies and measure of the Lao PDR which are unclear trade policy, uncertainty of rules, custom procedure difficult and complex, different in weight measurement method for trucks, high tariff rate, insufficient of border trade government units and less collaborative between border trade officers and central officers. Factors that are in medium level problems are trade problem, transportation and communication, financial, and some of Thai policies and measures such as lacks of communication with the Lao's

government, custom procedures complex and slow process, difficulty in exporting procedures, high tariff rate, insufficient of border trade government unit and less collaborative between border trade officers and central officers as well. Speaking of export trend from Thailand to the Lao PDR, most exporters said that the trend will stay the same but the government officers and specialists give comment that it would be better. Both have agreed that Thai has competitive advantage over its rivals and its products have strength in quality but its weakness is on the contamination of products. The factor that will have effect on Thai export to the Lao PDR are competitors from China and Vietnam etc.

According to the results of research, it can be concluded as suggestion for export border Thai - Lao PDR that strong commitment in trading should be concerned by setting up clear and precise export policy and measures including coordination between government and organizations of both Thailand and the Lao PDR in order to get better solution of the problems. It should set up local working team to responsible and monitor border trade, setting up meeting to solve problems and barriers and supporting of exchange and meeting at all level to convince strong relationship. Setting up government support unit to help and support businessmen and investors to export or invest in our near by country should be.

Build up honest mindset and ethic in doing business for exporter are very important, so they will not contaminate their export products that will create negative impact for others as well. It also should encourage Thai's

businessman to stabilize its strength in quality of its products and improve its weaknesses such as competitive pricing with China and Vietnam and searching for other channel of distribution which could reach the consumers in order to expand the market. It should support doing more advertising in the Lao PDR because Thailand has advantage as the Thai language is understandable by the people in the Lao PDR.

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ตามกรอบข้อตกลงขององค์การการค้าโลก (WTO) ประเทศต่างๆ ต้องเข้าสู่พันธะภายใต้เขตการค้าเสรี (Free Trade Area: FTA) ส่งผลให้นโยบายเศรษฐกิจของไทยต้องมีการปรับตัวเพื่อให้มีขีดความสามารถในแข่งขัน ทำให้บทบาทของการส่งออกสินค้ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศ และยังเป็นนโยบายของรัฐบาลที่ใช้ในการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย

มูลค่าการส่งออกของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านนับวันจะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะการส่งออกของไทยไปยังประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยการส่งออกในปี 2544 มีมูลค่าการส่งออก 18,248.6 ล้านบาท ในปี 2545 มีมูลค่าการส่งออก 17,092.9 ล้านบาท ลดลงจากระยะเดียวกันของปีก่อน ร้อยละ 6.3 ซึ่งไทยได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด โดยในปี 2545 ได้เปรียบดุลการค้าถึง 11,955.4 ล้านบาท ในปี 2546 มีมูลค่าการส่งออกถึง 18,923.9 ล้านบาท และไทยได้เปรียบดุลการค้าถึง 12,933.4 ล้านบาท แต่การส่งออกดังกล่าวยังคงมีปัญหาในเรื่องต่างๆ เช่น กฎระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการค้าของ สปป.ลาว อัตราภาษี โครงสร้างพื้นฐาน และความผันผวนของค่าเงินกีบ เป็นต้น ซึ่งถ้าหากประเทศไทยสามารถที่จะลดปัญหาในเรื่องต่างๆ เหล่านี้ได้ ก็จะสามารถช่วยให้ยอดการส่งออกของประเทศเพิ่มสูงขึ้นได้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ผู้วิจัยซึ่งเล็งเห็นถึงความสำคัญดังกล่าว จึงเลือกศึกษาปัญหาการส่งออกชายแดนไทยกับ สปป.ลาว เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การส่งออก ปัญหาที่เกิดขึ้นในการส่งออกและแนวโน้ม ของปัญหาในการส่งออกที่อาจจะเกิดขึ้น เพื่อเป็น ข้อมูลสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการป้องกันและการ แก้ไขปัญหาต่อไปในอนาคตได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัญหาการส่งออกชายแดน ไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. เพื่อให้ทราบถึงแนวโน้มของปัญหาส่งออก ไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้วางแนวทางการศึกษาตาม วัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ และขอบเขตในการเก็บ รวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ ได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 146 คน ดังนี้

3.1.1 ผู้บริหารหรือตัวแทนของสถาน ประกอบการที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับการส่งออกไปยัง สปป.ลาว จำนวน 104 ราย โดยแบ่งกลุ่มตาม จังหวัดที่มีการค้าชายแดนไทยกับ สปป.ลาว ที่ส่ง ออกผ่านทางจังหวัดหนองคาย มุกดาหาร และเลย

3.1.2 เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้เชี่ยวชาญ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกไปยัง สปป.ลาว จำนวน 42 ราย

การกำหนดตัวอย่าง ได้เลือกตัวอย่างโดย วิธี Purposive Sampling โดยเจาะจงเลือกกลุ่ม ตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือและความสะดวกในการ เก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นแบบสอบถาม

ที่สร้างขึ้นและมีการตรวจสอบและทดสอบความ เทียงตรงตามเนื้อหา ก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล จริงจากกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามประกอบด้วย คำถามต่างๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลสถาน ประกอบการและสถานที่ทำงาน เป็นคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษาขั้นสูงสุด ข้อมูลสถานประกอบ การ และสถานที่ทำงาน ในส่วนของข้อมูลของ ผู้ประกอบการจะมีข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนของ ลักษณะ ของกิจการ ลักษณะของการลงทุน ประเภทของ สินค้าที่ส่งออก จำนวนเงินลงทุน จำนวนพนักงาน รูปแบบดำเนินการทำการส่งออก สกูลเงินที่ใช้ใน การส่งออก วิธีการชำระเงิน มูลค่าการส่งออกต่อเดือน และมูลค่าการส่งออกต่อครั้ง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งออกและ ปัญหาในการส่งออกไปยัง สปป.ลาว เป็นคำถาม เกี่ยวกับปัญหาในด้านการค้า ด้านการขนส่ง- โทรมคมนาคม ด้านการเงิน ด้านนโยบายและมาตรการ ของรัฐบาลไทยและด้านนโยบายและมาตรการของ สปป.ลาว

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มการส่ง ออกไปยัง สปป.ลาว เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติ ในเรื่องแนวโน้มการส่งออกของไทยไปยัง สปป.ลาว ในอนาคต

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้ประกอบการ วิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น

3.3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ จากการสำรวจ ภาคสนาม (Field Survey Method) โดยการใช้ แบบสอบถามที่ผู้ตอบสามารถตอบได้เอง เป็นเครื่องมือในการบันทึกข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3.3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ โดยการศึกษา จากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยวิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มจะใช้การ สัมภาษณ์ภาคสนาม (Field Survey Method) โดยวิธี สัมภาษณ์ (Face to Face Interview)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) เช่น การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นต้น เพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูล โดยแยกการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลสถานประกอบการและสถานที่ทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความถี่ และร้อยละ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งออกและปัญหาในการส่งออกไปยัง สปป.ลาว ประกอบด้วย การวิเคราะห์หัตถ์นี้ การวิเคราะห์หัตถ์โดยค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งในการหาค่าเฉลี่ยโดยการให้คะแนนตามวิธี (Rating Scale) 5 ลำดับ โดยคะแนน 5 เท่ากับ มากที่สุด เรียงลำดับ จนถึง 1 เท่ากับ น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มการส่งออก โดยใช้การวิเคราะห์ความถี่ และร้อยละ

5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินธุรกิจการส่งออกไปยังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและแนวโน้มในการส่งออกไปยัง สปป.ลาว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารหรือตัวแทนของสถานประกอบการที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับการส่งออกไปยัง สปป.ลาว และแบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกไปยัง สปป.ลาว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 146 ตัวอย่าง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเลขคณิตระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1 ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลสถานประกอบการ และสถานที่ทำงาน

เมื่อพิจารณาผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด พบว่าเพศชาย จำนวนร้อยละ 58.0 ที่มีอายุระหว่าง 25-35 ปี การศึกษาขั้นสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรี ผู้ประกอบการประกอบธุรกิจในลักษณะห้างหุ้นส่วน จำกัด ถึงร้อยละ 50.6 เงินลงทุนที่ได้มานั้น ได้มาจากการรวมกลุ่มลงทุนในหมู่ญาติและเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 72.8 และมีจำนวนเงินที่ลงทุนประมาณ 500,000-1,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.5 ประเภทของสินค้าเป็นสินค้าอุปโภค - บริโภค คิดเป็นร้อยละ 28.40 และมีจำนวนพนักงานไม่เกิน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.95

ในส่วนการส่งออก เป็นลักษณะของการค้าส่ง ถึงร้อยละ 92.6 โดยใช้สกุลเงินบาทในการซื้อขาย คิดเป็นร้อยละ 70.4 วิธีการชำระเงินในการส่งออกใช้เงินสด คิดเป็นร้อยละ 63.4 และมีมูลค่าการส่งออกมากกว่า 1,000,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 46.91 และการส่งออกแต่ละครั้งมีมูลค่า 10,000-50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.22

5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งออกและปัญหาการส่งออก

ด้านการค้า

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นว่า ปัญหาด้านต้นทุนสินค้าสูงเกินไปเมื่อเทียบกับคู่แข่ง การมีคู่แข่งขึ้นมารายการ ห้ามหรือจำกัดสินค้าควบคุมของทางการแข่งขันกับผู้ค้านอกระบบและอำนาจซื้อของประชาชนของ สปป. ลาว ต่ำ เป็นปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง โดยการมีคู่แข่งขึ้นมารายการค้าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.37

ส่วนปัญหาเรื่องสินค้าคุณภาพต่ำสินค้าปลอมปน และความไม่สงบบริเวณชายแดนอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 2.45 2.48 และ 2.32 ตามลำดับ

ด้านการขนส่ง - โทรคมนาคม

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นว่าระดับของปัญหาที่เกิดขึ้นในด้านการขนส่งและโทรคมนาคมทุกปัญหาถือว่าอยู่ในระดับปานกลาง

ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการผูกขาดของธุรกิจรับขนส่งสินค้า ระบบการสื่อสารในท้องถิ่นไม่เพียงพอ ระบบการสื่อสารกับ สปป.ลาว ไม่สะดวก และการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมทุกผ่านแดน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.00, 3.04, 3.32 และ 3.11 ตามลำดับ

ด้านการเงิน

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นว่า ระดับของปัญหาด้านการเงินอยู่ในระดับปานกลาง ไม่ว่าจะเป็นปัญหานี้สูงญ อัตราแลกเปลี่ยนไม่แน่นอน อัตราดอกเบี้ยสูง ขาดแคลนสินเชื่อ ขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน ขาดหลักทรัพย์ค้ำประกัน เงินกู้ การชำระคืนเงินกู้ของผู้ส่งออก ความสะดวกจากการใช้บริการของธนาคาร และการใช้บริการผ่านระบบธนาคารกับคู่ค้าไม่ได้ โดยค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุดคือ ปัญหาการใช้บริการผ่านระบบธนาคารกับคู่ค้าไม่ได้ มีค่าเฉลี่ย 2.60 ส่วนค่าเฉลี่ยของปัญหาที่มากที่สุดคือ อัตราแลกเปลี่ยนที่ไม่แน่นอน มีค่าเฉลี่ย 3.38

ด้านนโยบายและมาตรการของรัฐบาลไทย

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นว่า ระดับของปัญหาในด้านนโยบาย และ มาตรการของรัฐบาลไทยที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยปัญหาความยุ่งยาก ขับซ้อนของกฎระเบียบต่างๆ ปัญหาการคืนภาษีส่งออกล่าช้า มีปัญหาในอยู่ระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย 3.65 และ 3.53 ตามลำดับ

ส่วนปัญหารัฐบาลไทยขาดการประสานงานกับ สปป.ลาว ขั้นตอนด้านศุลกากรที่ยุ่งยาก และล่าช้า ขั้นตอนการส่งสินค้าออกยุ่งยาก อัตราภาษีสินค้าผ่านด่านศุลกากรสูงเกินไป หน่วยงานรับผิดชอบด้านการค้าชายแดนยังไม่เพียงพอ และ ปัญหาการประสานงานของเจ้าหน้าที่ชายแดนกับ ส่วนกลางอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านนโยบายและมาตรการของรัฐบาล สปป.ลาว

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นว่า ปัญหาในด้านนโยบายและมาตรการของ รัฐบาล สปป.ลาว ในเรื่องวิธีการของการขนถ่ายสินค้า รถบรรทุกต่างจากของไทย อยู่ในระดับปานกลาง เพียงเรื่องเดียว นอกนั้นทุกๆ ปัญหาอยู่ในระดับมาก โดยปัญหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 2 กลุ่ม ให้ระดับของปัญหามาก คือ ความไม่แน่นอนของกฎ ระเบียบต่างๆ ขั้นตอนการนำสินค้าเข้าที่ยุ่งยาก และ ปัญหา นโยบายการค้าไม่ชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.97 3.83 และ 3.81 ตามลำดับ

5.3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มการส่งออก

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้ประกอบการ มีความคิดเห็นว่าแนวโน้มการส่งออกไทย ปี 2547 มีแนวโน้มเท่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 47.1 ส่วนเจ้าหน้าที่ ของรัฐฯ มีความคิดเห็นว่าแนวโน้มการส่งออกไทย ปี 2547 มีแนวโน้มดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 57.1 แต่ โดยภาพรวมเห็นว่าแนวโน้มการส่งออกไทย ปี 2547 มีแนวโน้มดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 39

ความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทยกับ สินค้าจากประเทศอื่น ส่วนใหญ่คิดว่าความสามารถ ของไทยดีกว่า คิดเป็นร้อยละ 73.2

จุดเด่นของสินค้าไทยที่เข้าไปขายใน สปป.ลาว คือเรื่องของคุณภาพ คิดเป็นร้อยละ 37.2 และราคา คิดเป็นร้อยละ 23.3

จุดอ่อนก็คือเรื่องการปลอมปนสินค้า คิดเป็น ร้อยละ 34.4 และช่องทางการจัดจำหน่าย คิดเป็น ร้อยละ 28.9

6. อภิปรายผลการวิจัย

การค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ มีข้ออภิปรายซึ่ง สามารถแบ่งออกเป็นประเด็นต่างๆ ที่มีความสำคัญ ดังนี้

6.1 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนิน ธุรกิจส่งออกไปยัง สปป.ลาว

พบว่าอุปสรรคในด้านการค้า การขนส่ง โทรมคมนาคม และการเงินอยู่ในระดับปานกลาง ส่วน

อุปสรรคในด้านนโยบายของรัฐบาลไทยก็เช่นเดียวกัน มีเพียงเรื่องความยุ่งยากซับซ้อนของกฎระเบียบต่างๆ และปัญหาการคืนภาษีล่าช้าเท่านั้นที่อยู่ในระดับมาก ส่วนอุปสรรคและปัญหาที่พบมากและผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นว่าอยู่ในระดับมากก็คือเรื่องนโยบายและมาตรการของรัฐบาล สปป.ลาว

6.2 แนวโน้มการส่งออกของไทย

พบว่าจุดเด่นของสินค้าจากประเทศไทย คือ เรื่องคุณภาพของสินค้า และราคา ส่วนจุดอ่อน คือ เรื่องการปลอมปนสินค้าและช่องทางการจัดจำหน่าย

ส่วนการแข่งขันของสินค้าไทยกับประเทศอื่นๆ ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่า สินค้าของไทยดีกว่าประเทศอื่นเป็นส่วนใหญ่

ส่วนแนวโน้มการส่งออกของประเทศไทยไปยัง สปป.ลาว เกิดความแตกต่างกันระหว่างผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่าแนวโน้มการส่งออกจะเท่าเดิม ในขณะที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ความคิดเห็นว่าจะดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่าการส่งออกชายแดน ไทย สปป.ลาว มีปัจจัยต่างๆ ที่เป็นปัญหาต่อการส่งออก ถึงแม้ว่าไทยจะยังมีศักยภาพในการส่งออก ได้เปรียบคู่แข่งขันในเรื่องคุณภาพของสินค้า รวมถึง แนวโน้มของการส่งออกในระดับที่เท่าเดิมหรือดีขึ้น

ก็ตาม รัฐบาลไทยควรหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ควรจัดให้มีการดำเนินการด้านการค้าอย่างจริงจัง โดยมีการกำหนดนโยบาย และระเบียบวิธีปฏิบัติในการส่งออกที่ชัดเจน รวมทั้งชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาล และเอกชนของทั้งไทยและ สปป.ลาว ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น กำหนดให้หน่วยงานในระดับท้องถิ่นมีบทบาทที่จะรับผิดชอบดูแลการค้าชายแดนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือทั้งในระดับภาครัฐและเอกชน เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ระหว่างกัน และส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยน พบปะพูดคุยและเยี่ยมเยียนกันในทุกระดับ เพื่อกระชับความสัมพันธ์ ควรจัดให้มีหน่วยงานของรัฐบาลในการทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนแก่นักธุรกิจและนักลงทุนไทยในการส่งออกหรือในการเข้าไปทำธุรกิจในประเทศเพื่อนบ้าน ควรมีมาตรการในการสร้างจิตสำนึกให้นักธุรกิจไทยมีความสุจริตในการประกอบธุรกิจ โดยไม่ทำการปลอมปนสินค้าซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียในภาพรวม ควรส่งเสริมให้นักธุรกิจของไทยรักษาระดับคุณภาพของสินค้าที่เป็นจุดแข็งและปรับปรุงจุดอ่อนในด้านอื่นๆ อาทิ การแข่งขันด้านราคากับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศจีน เวียดนาม เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงพาณิชย์, กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. 2545. เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง “โอกาสทางธุรกิจการค้าชายแดนของอีสานเหนือ”, กุมภาพันธ์ 90.
- กระทรวงพาณิชย์, สำนักงานพาณิชย์จังหวัดหนองคาย. 2546. ภาพการค้าชายแดนไทย - สปป.ลาว จังหวัดหนองคาย ในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2546. สิงหาคม 60.
- ชื่นจิตร อังวรารงค์ และเอกพงษ์ ทองธีรภาพ. รายงานการวิจัยเรื่อง “ปัญหาการส่งออกบริเวณด่านสะพานมิตรภาพ ไทย - ลาว” จังหวัดหนองคาย มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2543.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 2542. “สถานการณ์การค้า ปัญหาและอุปสรรค นโยบาย และการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยในการส่งเสริมการค้าชายแดนไทย - ลาว”, ในเอกสารประกอบการเสวนาเรื่องการรักษาและส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของจังหวัดชายแดนไทย - ลาว. สิงหาคม 41.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 2541. เอกสารประกอบการประชุมเพื่อกำหนดแนวทางโครงการสำรวจปัญหาการค้าชายแดนไทย - สปป.ลาว. (พฤษภาคม).
- อดิสร เสมแย้ม. การค้าชายแดนไทย กับอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.